

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Evropeae Historiae Societatis Iesv Pars ...

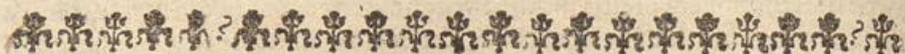
Anglia

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1671

Capvt VIII. De Campiano Residua; fama, merita, veneratio, laudatores, Edictum Reginæ, iubens vt iustè occisus censeretur Sacerdotum Anglorum charitas crudelitate torquentium superior. Appendicibus ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-10773

*De Campiano Residua ; fama , merita , veneratio ,
laudatores, Edictum Reginae, iubens vt iuste oc-
cisus censeretur Sacerdotum Anglorum charitas
crudelitate torquentium superior. Appendici-
bus duabus stabilitur afflictio Anglia esse proprie
in fidem Catholicam ; & Kalendarium Foxij
triste opus, & calamitosum.*

CAPVT VIII.

POST erecta in hastis supra Turrim pontis Sacerdotum trium
sacrata capita ; variisque vulgi terrorem appensa compitis eorum
membra ; seu magis ad piam Catholicorum venationem , cœ-
pere hi furtim , per se & alios , ambire puluerem trium illorum sanguine
imbutum, quibus ægrè totidem vnâ reperirent felicitate vnius sortis , &
conditionum diueritate pares. Seu enim Reginae, Cæcilij, aliorumvè
arte ministrotum ; seu magis diuino factum consilio , vt hi tres legerentur
ex trium cœtuum vnoquoque , mancipatorum vltro ad Catholicam fidem
in Anglia vita & morte propugnandam ; quilibet horum trium , eosdem
animos, eandemque attulit generositatem ; Briantum Rhemi , & Dua-
cum dederunt ; Sceruinum , & Campianum Roma. Ad hæc horum cui-
que suus fuit character proprius. Brianto tranquilla indoles ; Sceruvino
vehemens ; Campiano ex vtraque mixta , tam ambiguo inter se discrimine
vt ex Protestantibus etiam à Camdeno , scribatur fuisse *Vir suavis , & po-
litiſſimus*. Quare omnes sibi quibuscum ageret addicebat, verum haud alia
quam sanctæ consuetudinis natiuâ amabilitate , & qui comitem illum in
itineribus, vel in Collegiis sodalem habuerant viri graues & sancti, aiebant
diu post eius se verborum & operum iucunda memoria piè recreari, quòd
ea mirabilis condiret saporis religiosi suauitas ; hæc autem cognata pudori
virgineo modestia corporis ; ob quam olim Dublini vrbe Hiberniæ adhuc
in seculo, cognomentum illi Virginis partum est ; imo & opinio famæque
non inanis , erat enim talis , & mente , & corpore ; quod produnt qui eius
animi atcanis præfuere , ac singulariter Ioannes Paulus Campianus, quem
vsque ab tyrocinio magistrum habuit in diuinis , & quo cum annos octo
egit ; ait enim se cum ad excoquendam iuuenis virtutem pro Rectoris of-
ficio eum exerceret ; tantas opes virtutum in eo offendisse , vt puderet ma-
gistrum,

gistrum; tanto discipulo stare à pedibus; potissimum vero, quam primo loco ponit, virginittatis illibatæ, sic ille audita Campiani morte dum Prouinciam Poloniæ regeret ad præpositum Aquauiuam de illo scripsit. Nec erat hæc naturæ frigus lentum & stupens, alioqui viuacis & vegetæ; sed generosæ pietatis obliſtentem sibi vim omnem contrariam non ferentis, & ex alta impressione sensuum diuinorum primo aditu dedignantis quicquid belluinum, aut turpiculum, suboleret. Cæterorum vero animi motuum tam erat Dominus, & potens vt (quod erat solitus dicere qui confitenti operam dederat) nisi vocati, iussique non prodirent; nec furtim vnquam eius libertatem, nec apertè à recto deflecterent, quod quam rarum, & quanti sit nemo non, & sentit, & animaduertit in cæteribus sanctorum hominum etiam numerosis. Subdebat illi fateor seipsum, quam erat fortitus bona mens ne quando sibi, refractarius, & rebellis à se dissideret, sed ille animi habitus, naturæ beneficio temperatus, & Dei munere ab ortu congenitus, longè abest vt omnes in casus sufficiat, contineatque hominem vbique sibi ipsi concordem; aliis machinis natura domanda est, ipsa validioribus natura, & religiosæ coërcitionis malleo crebræque sui victoria, hanc sibi à primo statim Campianus, tyrocinio ambiuit, eadem ab se grandique opera rescindens, quicquid in commoditates corporis, honorem, & plausum, vitæque adeò, vergebat propensius. Sic Rhetor Collegij, post & Philosophus, & concionator, & sodalitis iuuenum Præfectus, eodem tempore, Excitatorem agebat matutinum, & quicquid domi visum esset maximè seruire, ambiebat vt pulchrum & nobile, gnarus solam Dei approbationem, iussum rebus pretium ponere, citra illam etiam aurea instar luti cum essent; contra si Deo placuissent, fore Cælo ac Deo emendo paria. Prærogatiui ergo concionatoris, doctoris perspicacissimi, aut alterius cuiusvis decoris quo clarebat, tam nullus ei adharebat fumus, vt è pulpitis delapsus, videretur oblitus se illic fuisse. Romam accitus à Mercuriano, utebatur veste adeò detrita, vt interpolata vestis alterius ei fuerit aptanda. Solus domi vices multorum sustinens, & nocturnæ quieri detrahens, quod diurno labori adderet; si quid noui fuisset ab iis qui præerant iniunctum; solum ex iis quærebat, nùm se illi oneriferent pietate, atque ingenio sat esse. Annuentibus, non addebat plura; sed demandatum perinde curabat, vt si vltro illud delegisset, nec haberet aliud satagendum. Dabo, inquit operam, ne quam ad me V. Paternitas, frustra, & in cassum syllabam scripserit, & respondebat tunc Generali ex Anglia, vbi tanto quàm in Bohemia, ostendit certius seipso exutum, iam suum non esse, quanto sibi commissum negotium, erat per continua, & extrema, probrosæ mortis, & crudelissimæ administrandum pericula. Sagacissimis toto regno exploratorum venatibus feruebant omnia, & prius vbique audiebatur captus, quàm ab iis caperetur, nunquam tamen abstinuit publico, & Prouinciis peragrandis quas excolendas susceperat. Quod profecto non erat audaciæ præfidentioris, vel minùs attentæ ad malorum extremam grauitatem, in quorum discrimen

induebat sese. Sed enim vocatus à summo Pontifice in obsequium rei Catholicæ, & salutis Anglorum à Generali Præposito donatus; non sum ergo, aiebat, deinceps meus, sed eorum totus; quorum bono, à Deo, & mihi Præpositis sum addictus; nec me possum negare poscentibus ad animæ opem; nec parcere interdiu itineribus apertis; noctu secretis laboribus; vbiq; periculis carceris, aut proditionis. Erant hæ partes Campiano, ex officio implendæ. Cætera diuinæ permittebat curæ, quoad prudentia, & Obedientia sinebant cautus; sed peræque cautus, ne sibi subreperet vitæ amor, subtilissimus rationum ad eam seruandam sophista, & artifex, quam Apostolicæ mentis excellitas pro nihilo ducit quibusvis periculis obiectione. Hinc illud Davidis ad Generalem scribens merito vsurpauit *Anima mea in manibus meis semper*. Non minùs ad eam laxandâ expeditis, & promptis, quam aperiendum in volam pugnum. Quod ipse dum scriberet, Non licet, inquit, ulterius; præmit vestigia explorator & fugere opus est.

Tam actiuosa, laborum, & periculorum continuatio, cum tanto ardore, ac libertate pietatis; etsi anni vnus spatium haud multum excesserit, honorificam illi confirmarunt hæreticorum gratulationem qua sibi mutuo plausuerant capto Iesuita Campiano, truncatam vnâ Papæ manum dextram, at enim! quæ Dei est bonitas, non desunt aliæ omnes dextræ, & pares virtute, numero plurimæ; huic interea dum truncatur, palma inseritur, in Bohemia non semel prædicta; quam vt vaticinium diuinum non memoro, sed ex perspicua qua splendebat ductum luce meritorum & cognitione; hinc non nemo absenti, vbi erat studere solitus palmam & hlium adpinxit, illam martirij; hoc virginitatis symbolum & mutuum elogium; ac de martyrio, quod vocemus licet emendatiùs, mortem Catholico fidei odio illatam, nefas puto silere, quod Regis Catholici legatus in Anglia, Bernardinus de Medoza, Londino scribebat ad sororem Annam, triduo post necem Campiani; quando, inquit, non decet hinc de martyribus tibi à me perscribi; præstabit hoc meo nomine Serranus cuius epistolæ, rogo apographum vt mittas ad Patres Societatis IESV, vt prælegatur publicè in cunctis illorum domibus; & addas quicumque hic sumus, meque peculiariter, posse dem facere Campianum, inter summos Ecclesiæ censendum martyres si quo passus est modus attenditur, talémque posse ab sui Ordinis sociis haberi, & mei huius historici numeri pretium ab iis petere, vt suis precibus mei sint memores, hæc ille ex Celtiberico reddita. Cuius etiam viri tanti testificationi oculata debet æternum Societas, quod constet à morte Campiani cœpisse illam suorum sanguinem in Anglia spargere, iis non indecorem qui ab temporibus Henrici V I I L. tanto numero illic pro fide, & iure sparserant filiis præsertim Patriarcharum trium Benedicti, Brunonis, & Assisnatis Francisci.

Superest de rebus Campiani, quod quantò, interiùs, tantò minùs potest in lucem efferri, haud tamen sic valuit ab eo premi, quin emicuerit, & foras eruperit. Coniunctionem intelligo animi cum Deo & illuminatæ mentis perspicentiam, ex qua ille de æternis sermo ad veri similitudinem tam expressus,

expressus, ut si ea oculis cerneret; ad interiores motus tam efficax, ut si ea prægustaret. In concionibus ad Catholicos, tam sanctè eloquens, ut plures illi ex oculis lacrymæ, quàm verba ex ore fluerent, cogèrenturque interdum affectuum, & flatus vbertate, dicendo subsistere, quòd esset eius in diuinis eloquentia, non artis beneficium aut naturæ, sed illuminati cœlitus, & inflammati cordis. Erant perpetua eius itinera, diuinorum perpetuæ meditationes, quibus sibi abundans, refundebat in Catholicos ad quos diuerterat, fructu prorsus minimè dubio, etiam in Protestantibus, qui nobilitatis fiducia, nullo prodicionis metu admittebantur ad eum audiendum, vel redimebant domum Catholici; vel nauseabundi, Prædicantes suos vocabant, verbi Dei sordidos tractatores, intelligentia Veri summi cassos, rationum piarum enerves, insipidos, ignaros, nec ab se præterea vnquam audiendos. Ipsæ quoque illius epistolæ, vnam animi loquuntur salutem, ea propter ad eos scribebat tantum qui forent ad Dei amorem acrius exarsuri, & desiderium perfectæ virtutis; certè quas vulgo residuas legimus, dum ignem aliis inspirant; spirant eius animi celsitatem tantò sublimiorem caducis omnibus, quantò necesse est illam esse, cui excellentia æternorum, stabilitasque probè perspecta sit. Atque his breuiter de vita Campiani, subdendi sunt vltimo mortis eius fructus; ac primum in Catholicæ fidei multiplicia incrementa tam vberes, quàm in detrimenta hæreseos, quorum tamen sibi pollicebatur contrarium malè meditata Ministrorum, & Senatorum prudentia; professus fuerat vir Princeps Reginæ intimus, si Campiano ius aut miseratio libertatem vitamque seruasset, potuisse vnum, pro eo quod agendo pollebat, Anglos omnes restituere Catholico nomini; proin eius necem suasisse se tam necessariam, quàm integritatem dogmatis à Parlamento Reformati; eo vero nunc mortuo tam securam, quàm antea periclitaretur. Quicquid porro futurum fuerit, si quem ei præstituerat natura vitæ cursum expleisset, certum est eius necem in damna hæreseos cessisse grauissima, quorum alios non edo testes nisi qui aderant, & spectarant; meo quidem iudicio, scribit Doctor Alanus, si annos viginti laborando sudasset vester Campianus, Deo nunquam, Anglis & Societati tantundem gloriæ peperisset quantum, suis catenis, equuleis, & morte attulit. Nullus vsquam sermo in epulis, circulis, cœtibus, & familiari consuetudine, nisi de illo & Religione. Sic ille, quin ipsam & in Campianum cecidit profecto, sed perappositè, quod iis de aliis animaduertat, quos sanguinolenti Parlamenti edictis, & iurè tribunalium iniusto, Religionis Catholicæ odium, torquebat, & necabat; hoc, ait, nihil præterea deerat Catholicæ hoc in regno causæ, ut Anglorum auctorum scriptis, atramento, & stylo & libris, hi libri succederent; ferro & sanguine editi. At ex Personio expressius discimus quid emolumentum Catholicorum rebus accesserit ex pretiosa Campiani morte, duorumque illius sociorum. Aduersarij nunc, inquit, nostri tam furiosè insaniant, ut videantur in stultitiam versi, inopino & acerbissimo postremi vulneris dolore, quo trium istorum martyrum interfectione transfixi

sunt. Tantum planè id fuit, vt sensus etiam cuiusvis expertes id sentiant, desperentque omnem in perpetuum eius medicinam. Affirmabat nuper Vvalsinganus nummorum millia quadraginta, minori iactura, proiecturam fuisse in mare Reginam, quam cum trium illorum Sacerdotum mortem obiecit publicè spectandam. Eòque res venit, vt ex Protestantibus moderatiores de morte illa nobiscù sentiant, fateanturque se de nostra causa mitius, & æquius quàm ante iudicare, cum ex heroïca trium illorum morte, quàm planè sibi persuadent iis iniuste illatam; cum ex nostra tam forti prouocandis ad pugnam hostibus perseuerantia; quàm timida illorum ad eam subterfugiendam pertinacia, qua sola trium Sacerdotum lufere prouocationes. Dicit haud potest, vel satis comprehendi, nisi ab iis qui interfuere, quantum, mortes illæ, boni pepererint. Aiunt quoque cum nostris ipsi hæretici si annorum centum data foret iis vita, nunquam Religioni nostræ futuram fuisse tam vtilem, quam fuerit breuis, sed gloriosa mors; vacillantes firmavit; quatuor millia Ecclesiæ reddidit; ex confusione sectarum promiscua, nunc de negotio salutis, & securitate, innumeri ambigunt. Vexati, vincti, reorum custodiis sepulti Catholici gestiunt, triumphant, nihil sibi malorum aut pati videntur, aut sentite, quæ assidua, & grauiâ perferunt. Nunquam Londini sacra frequentius, nunquam religiosius obita; missa omni propè in angulo celebratur, & pœnæ capitalis periculum imminens æquè flocci habet qui celebrat, & qui adest, auditque celebrantem. Inquisitor vbi superuenit, & satellitium iudicis, diffugere huc illuc qui potest, in vicinas aedes, moxque illic rem sacram integrare victorum quoque industria excogitauit modum, quo in ipso etiam carcere missæ sacrificio fruerentur. Nouit hæc hostis, vt prope sub oculos posita, inopsque remedij, dolore rumpitur, infinitæ in lucem prodeunt omnis generis lucubrations, narrationes, dialogi, sarcasmi, pœses, dicta, qua stylo, qua typis credita. In laudem trium illorum martyrum, & eorum accusationem quorum iudicio sunt damnati, describuntur illic, quæcumque ad illos pertinent, comprehensio, carcer, tormentorum vis, disputationes, accusationes, depulsiones, damnatio, mors, aduersariis nequicquam frementibus, & minitantibus. Ne possunt quidem pueri tacere crudelitatem iis audenter exprobrant aduersus Dei seruos. Horum vnus haud pridem Oxonijs verberibus cæsus est in Academia, fugit alter priori cautior, quòd poëtice aliquid in defensionem martyrum scripsissent. Campiani custos in castro Londinensi ex obstinatissimo Caluini assecla in ardentissimum euasit Catholicum; aliorum custodes ambo in melius mirifice mutati, mira de illorum virtutibus, & noua quotidie recensent.

Hauardus rei maritimæ Præfectus, ille quem diximus, obstitisse ne adhuc spiranti ferrum infigeretur Campiano, in palatium reuersus, rogatusque publicè ab Regina, vnde? ex Tiborno respondit, & spectanda morte trium Papistarum. Instanti quid visum iis esset; retulit, viros sibi tres viros doctissimos, summèque innocentes. Deum, inquit, orabant pro vestra Majestate, dabant omnibus omnium veniam quæ contra se fierent;

fierent; damnationem sibi sempiternam, si mentirentur, imprecati, se ne cogitasse quidem aduersus Regnum aut maiestatem quicquam mali. Admirans illa; itane inquit, se res habent? mox, ita se habeant necne, nihil ad me? de iis ac de se viderint qui eos damnarunt. Hæc Regina, & hæc Personius.

Opinionem sanctimonix singularis qua vigeat apud Catholicos Campianus, reliquiarum eius secutus est multiplex & industrius ambitus; furto, argento, periculo, & arte quæsitæ sunt, magis piè quàm cautè à nonnullis. Nobilis adolescens, condicito cum aliis accessit ad tabulam vbi eius corpus in quadrantes à carnifice secabatur. Strophium suum velut fortuito, & aliud agens in fluentem demisit ex eo sanguinem, statimque sustulit; sed irritò ludo; Ministri qui aderant toti ex oculis in eum inuolant, vt trahant in carcerem, qui dum se tueretur, & multo clamore inter illos eiusque socios de illo contenditur, alter eo commodo vsus, Campiano pollicem amputat, seque turbae permiscet spectando intentæ, tam scitè vnum ex ea simulans, vt nullum sui indicium fecerit; animaduerso Vicecomes furto multò in auctorem strepitu fatigit, eoque grauius Regina, vterque inanerit, nullum pij furis vestigium vsquam apparuit. Nobilibus aliis tum viris tum feminis in sortem bonam cessit aliquid sanguinis, & cuidam vestis, in qua spiritum efflarat, sed omnes omnino carcere, & multa pecuniaria, religiosam luerunt pietatem. Aureis octoginta particulam digiti à carnificibus iuuenis redimebat, sed pœnæ carioris discrimen causati dare renuerunt. Felicius cum eo actum est, cui, ob amorem in Patres, meritæque in fidem Catholicam eodem tempore Turris incluso custodia licuit, magno pretio crucem redimere, quam secum Briantus ad duodecim tribunal detulerat, & fiducias quibus Campianus fuerat in equuleo distentus, quas biennio post Romam tulit, vbi visuntur etiamnum in Collegio Anglorum, & visuri sumus suo loco Personium his collo applicitis morientem. Nunc illum interim audiamus dum huic finem imponit argumento narratiuncula duplici ad Præpositum Aquaiuiam, incredibile inquit est, quanta diligentia quantisque pretiis quærantur Campiani reliquix, iuuat horum vnum fortuna facilior, & solers ingenium, suffuratus est vnâ ex eius costis, tulitque in ædes Catholici ad quem tùm multi conuenerant, quanta omnium voluptate, ex tam pretioso, supraque spem omnem accepto pignore nihil attinet dicere, Baro inter alios præ magnitudine refusi gaudij, deliquium passus, ægrè animum post tres horas recepit. Adolescentes nobiles, de parte indulij mediâ quo Campianus utebatur pacti sunt seorsum cum tortore; horum alter qui hanc sibi posebat repensurum gratiam pactus est nummis septem; promisit tortor in diem proximum summo manè; tantùm alter thesaurum socio inuidit, eius aduentum horamque præuertens, cum pacta pecunia tortori se sistit, pecuniam exhibet, promissum reposcit. At scelestissimus proditor, præoccupato capitalium iudice, duos è latebris quos occultarat satellites educit

qui nobilem in carcerem rapiunt. Ati bona socius tempori aduenit, sed expectato diu frustra tortore tristis denique ac delusus, sed liber abiit. Ita Personius sic in vota, & aduersus vota alternante Catholicorum industria pro reliquiis Campiani, effectum tandem est, ut obtinerent quam multas non modo expeterent, sed quas etiam longinquis enixè petentibus erogarent. Carnis eius pars non exigua balsamo condita, iure præcipuo Alano cessit, eiusque seminarij alumnis; Iacobo Salesio ex nostris fragmentum ossis quod gestabat semper appressum pectori ad refouendum perpetuo quo flagrabat martyrij ardorem, impetrandæque ad hoc Campiani apud Deum preces. Fuerant enim ambo, amicitia intimæ, & sancto per literas rerum diuinarum commercio iuncti. Missus postmodum Albenacum Salesius ad sacras conciones ex Collegio Turnonensi, Campiani sui sacrum pignus è sinu protulit, suâque illi post humile osculum antiqua memorans desideria, & preces assiduas, delatum admisit concionandi munus, quo dum fungeretur in expressum fidei odium à Calvinistis furentibus necatus, sine potitus est, ad quem tantopere per Campianum anhelarat.

Splendebat hæc apud Catholicos erga Campianum veneratio omnium in dies illustrius; apud alios (demptis Reginae Ministris, & Prædicantibus) innocentia clara fama, & damnationis in illum violentis calumniis intortæ, necisque iniustæ; volitabant hæc palam per ora omnium; palam Iuri Præfectus Vvrayeus professus fuerat, si postridie sic foret. De Sacerdotibus septem iudicatum, qui Nouembris vicesimo primo producti fuerant, ut de Campiano & sociis die præcedenti, futurum ut illam Regij tribunalis infamem maculam nullæ vnquam Tamesis aquæ eluerent; ea propter agendum aliqua ratione ut Edmundus Ploydenus à iudicio abesset, qui oraculum Angliæ in iure, & foro audiebat, prorsus alioqui exprobrandam illi fraudulentiam in causa prius damnata quam tractata, & examinata. Inter has conscientia deprehensæ arctati angustias Reginae Ministri, malo peius remedium ineunt, & patratae fraudi, maiorem atroxunt. Menses fluxerant à nece Campiani iam quatuor, cum primo Aprilis anno 1582. Edictum prodit de Campiano, Sceruuino, & Brianto, iubenturque omnes mortales credere, iure illos, & legitimè cæsos; ventantur omnes vterius quærere, quo pacto, & cur? & securis perinde oculis ut si coram spectarent in Reginae verbis, & consilij publici fidelitate acquiescere. Verum enim vero inruduit, efferatimque est vulnus, eo malagmate; nam si, aiebant etiam pueri, si mortis aliæ non fuerant causa, quam quæ in aula Vvestminsteriensi, & luce frequentissimi populi, tribus Sacerdotibus sunt obiectæ, ut quid noua nunc effugia captantur, & ad conscientiam Reginae, ac iudicum (inuisibilia arcana) prouocatur? sin fuit aliud morte plectendum iuridica; cur tacitè pressum est. Cur non accusatum, auditum, probatum dum viuerent? ut vel coniecti damnarentur, vel absoluerentur innocentes? & quæ tandem hæc forma iudicij insolens; damnate ad mortem miserum, nec mortis eius causam nisi eo mortuo edere

edere, & hanc præterea non nisi generatim vt credatur nimirum non autem
sciatur. At enim haud magno hic opus acumine, ad explicandum silentij
huius nimis apertum mysterium. Fuisse videlicet ob religionem Catholi-
cam necatos, & hoc inficiari, nec velle id aut videri aut credi, eamque
ob rem, mortis causas occultas prætexere, quod læsæ crimina maiestatis,
nimis infelicitè iis opposita, nimis clarè calumniarum comperta sint, tum
pro tribunali rationibus discussa; tum ad Tibornum sub ipso patibulo,
sub ipso vitæ momento ultimo, conspectuque extremi iudicij, contesta-
tione terribili purgata, & damnationis æternæ adprecatione. Ad hæc ista
obscuræ, ac reconditæ mortis causæ, vbinam tunc erant, cum vita, libertas,
Reginæ gratia, honores, diuitiæ, dignitates, promittebantur volentibus
solum, templa Protestantium subire? mors est illata nolentibus, aut videri
aut esse inter Protestantes totum hoc fuit eorum facinus, cætera fucus tan-
tum & fumus. Facitque hæc sapiens animaduersio scriptoris Angli quicum-
que is fuerit; nostri, ait, sibi non satisfaciunt in mortis alicuius probanda
æquitate, nisi denuo illum post mortem confodiant, vulgandis contra ip-
sum libris, maximè cum res est aduersus Catholicos. Sudandum igitur af-
fatim iis erit in editione librorum talium, cum tam multos occidant, sui
alioqui tam nullam se putant fidem populo facturos. Clarius ante hunc
alius, larua hæc, ait, parum fortunata Campiano, Sceruuino, & Brianto
sanctissimis viris, sed frustra obducta est, innocentia illorum haud minus
perlucente sub alienæ calumniæ mendaci velo, quam aliena calumnia, vera-
ci eorum innocentia offusa. Sed cum penes Ministros arbitrium esset, leo-
nis caudam exerere, vbi minus vulpina polleret; væ! qui Campianum au-
sus esset tueri, & eorum culpæ iniquum iudicium, delatus illico, bonum
factum luebat graui malo, vt qui ex Academicis & Collegis extra Regnum
exules pulsi sunt, & ignominiosè deformati. Scribendi autem materiam
Tamesis pœtis præbuit, naturæ miraculo, maris accessu destitutus, quo
die cæsus est Campianus, cum lege naturæ nunquam interrupta, crescente
cum luna Oceano, ad milliaria sexaginta in continentem restagnaret. Quod
confictum à nobis hæretici, credi voluerunt, & Campiani meritum arroga-
tum. Per me quidem vt cognominavi naturæ solius miraculum esto; sed
eius sunt testes, qui viderant, aderant, & Londini agebant, inter quos Tho-
mas Fitzherbertus quem alias memini [id vnum, ait, haud duxi omitten-
dum, Tamesim fluium qui Londinum alluit, & ad ætus maris, suos
etiam in dies accessus habet, ac recessus, eo die quo Campianus morte
affectus est, præterquam solitus nec fluxisse omnino, neque refluxisse: id-
que tanquam rem inusitatam à quamplurimis obseruatum, pœtis præbuis-
se occasionem, vt varias ea de re cantiones componerent, in quibus pro-
digium illud Campiani martyrio palam adscribebant: & harum cantio-
num vnã, ab insigni postea musico numeris musicis adaptatam, & vidi
ipsemet sæpius, & audiui] sublimiori argumento, & stylo Vvalfingerus
innocentiam Campiani, & sanctimoniam profecutus, inuectusque in Pro-

testantium iniustitiam crudelem, manu carnificis publicè, vtrâque est auricula truncatus, quam eandem probrosam & infamem pœnam tempestiva fuga Henricus Vvalpotus claritudine generis euasit. Adeo Ministris Protestantibus dolebat, poëma insigne, de vita & morte Campiani Anglicè ab eo compositum, vbi visâ est P. Ioanni Gerardo incaluisse vena illius, sanguine martyris, ingentèsque ex eo duxisse spiritus vt Christi consilia religiosus sectaretur, & multa nobis reliquerit, suo loco narranda. Sed in iis quibus laudes Campiani fuère suo periculo & pœna chariores, eminet iuuenis, obiectâ in vulgus fortunæ; meriti locuples apud Deum. [Redibam, inquit idem Gerardus, à Tribunali, Londino sex milliaribus distante, cum facultate amicos aliquot visendi, dum me ante noctem carceri redderem. Offendi pessimo Breiduellii marcentem in carcere, quem esse ægrotum acceperam. Fuerat enim mihi diu socius in carcere Equitis Martialis, longam miser illic traherebat catenam, quod Campianum, cuius etiam seruus fuerat laudasset. Coactis pœnis addebat spontaneas; cilicium horridum, ac prope continuum; demissione sui erat, & charitate singulari; semel cum me coram, custodis famulus colaphorum densa grandine operuit, silentem nihilominus, & ad iniuriam, ac dolorem mutum; translatus demum tribus cum alijs, quorum vnus fame interit, in Briduelli putens ergastulum, ærumnis exclus ægrotauit. Spirans mihi cadauer apparuit, tam stipatis pedum examinibus depastum, quam ad mortuum talpam exedendum ebulliunt formicæ, hanc ille molestam sceditatem patientissimè perferebat] sic de illo Gerardus. Sed hoc tam enorme iudicium de laudatoribus insontis Campiani, & vituperatoribus Iudicum iniquorum, quorum fuerat calculo damnatus si se in omnes protulisset, amputanda fuisset cum auriculis lingua, & impingenda parti Anglorum mediæ catena; euasitque res in adeo lubrici, suspectique responsi negotium vt Sacerdotes Catholici, iudicè interrogarentur, de damnatione Campiani, quid apud se sentirent? & ex Georgio Iaddoco integerrimæ vitæ Sacerdote, qui & ipsi diu post, pro fide necatus est à cognitoribus in quorum manus inciderat, curiosius quæsitum quis esset in Gallia vbi tunc agebat cum occisus est Campianus, de morte illa sensus? quibus liberè Iadocus, communem viguisse tota Gallia famam & opinionem, Campianum iniustè damnatum; incussisse audenter Reginæ tyrannidem Gallos omnes; concessumque ab Rege, vt typis edita, mortis illius historia totis Parisiis cantaretur, quibus totidem aculeis quot verbis Ministrorum lancinabat conscientiam peruersam, auersantium improbitatis famam, improba facta tuentium.

Sed æque nihil iis sonabat absonum & acerbum quàm gloriosum Martyris cognomen, quod Campiano, Sceruvino & Brianto attribuebant Catholici, libris non modò latè aliunde in Angliam vectis; sed ipsa in Anglia prelo pressis (quod tunc sedes Romana cuius est de meritis sanctorum cognoscere non verabatur tanquam præoccupatum de iis iudicium.) Huius tituli honorem magnis clamoribus vociferabantur iniquè iis tribui,

quo

quo iam inde ab Henrico VIII. scriptores omnes soliti erant illos exornare, quos odio Catholici iuris, & consensionis cum Romana fide, tam multos Anglia peremisset. Volebant scilicet religionis causam in status publici crimen deflectere, atque in aliis tribus, consiliis huius propositum sancire; nam quod facile diuinarent, tribus sibi Anglorum adiunctis Collegiis Duacensi, Remensi, & Romano, Societatem in Anglia rei Catholicæ summo futuram præsidio, quantum ferro & viribus valerent, statuerant id anteuertere, ac ne toridem darent Catholicis martyres, quot occiderent Sacerdotes (ratum vero iis erat, quotquot essent delati perimere) subtili malitiâ, religionis causa tentos, videri voluerunt, coniurationis, & rebellij damnatos, & ab his tribus incipere, atque ad hoc ex locis vnde aduenerant singulis vt ante monuitus singulos legere verum quam falsi fuissent arioli, sensere postea suo cum intolerabili dolere, ex iis certè nemo, quos cruenta illa & fœda tempestas suo sanguine demersit, maiores his tribus honores, cultum, reliquiarum venerationem, & celebritatem memoriæ est adeptus, maiori nemo populorum approbatione, martyrum cognomentum.

Fuit profecto spectaculum nobile, Sacerdorum constantia, in asserendo mortis suæ vero & proprio titulo, cum duritie publici senatus composita, in eum aliud deflectendum obstinatè pertinaciter intenta. Hos cœpta vrgentes, æquenihi vrebant, vt Religionis sanctum nomen verumque transformandi, in falsum titulum sceleris capitalis; & persuadendi causarum, formularum & sententiarum agitatione iuridica, proditorum reos mori; huic suo mendacio pertinacissimè affixi, oppignerata edictis, & libris publicè sua fide; adigere populos voluerunt vt crederent Regnam Angliæ, Religionis & conscientia nomine mortalium nemini pilum vellicasse: è contrario Sacerdotes, quâ nostri quâ Collegij duplicis, quâ plurium Ordinum nunquam abstinere traiectu in Angliam beato, si animorum salutis suis sudoribus prodesse, sed beatiores si etiam sanguine. In quo specimen edidere absolutissimæ charitatis, paucis forsitan obseruatum. Nam si iure homines miramur, magnitudine celsæ mentis, & pietatis ardore incitos, Euangelij sancti facem per maria omnia barbaris inferre, spectari, certi, & indubitati martyrij, cuius nemo illis gloriam contendant; iudicet cui lubet, cordatus modo, & animo sagax, num sit eorum generosior charitas, qui spectato solum Ecclesiæ bono, Apostolicam operam populis addicunt, & consecrant; mortem ab iis & nomen referunt proditorum, falsi iudiciorum, & tribunalium ambagibus probatum solos profecto se sapere iudicarunt, illi Reginae consiliarij, reliquam mortalium plebem, oculis, & iudicio captam ne cerneret esse illorum facta, verbis omninò contraria, legeretque apud Stouum Anglum, Protestantem, illis temporibus coæuum, & auctoritatis inter suos præcipuæ scriptorem; legeret, inquam, paucis annis, proditorum affectos supplicio, quatuor laicos mutati conuictos in Religionem Catholicam Calvinismi; Sacerdo-

tes duos & viginti, appensos patibulo, & quadratim sectos, partim quòd primatum Romanæ sedis propugnarent; partim quòd inaugurati sacris Ordinibus fuissent sub auspiciis Ro. Pontificis extra regnum; legeret quoque (nam & hoc addendum) in Parlamenti edictis ministerij sacri vsum inter crimina referri violatæ maiestatis; Iesuitis promissam libertatem in regno plenam, & securitatem, si modo inducerent animum morem gerere Reginae in omnibus quæ statuisset de Religione: legisset denique in actis, & mortibus Catholicorum Sacerdotum, inuitatos largiter fuisse præmio libertatis, regiæ gratiæ, & conditionum opimarum; tantum vellent inter Protestantes in templis eorum apparere. Censendos fore exinde illico innocentes; & omni coniurationum, proditionis & rebellionum suspitione, atque inditio penitus absolutos; si vero animum in Catholica pertinacia obfirmassent, ebullitura continuo sexcenta in eos inditia.

Iure ergo Suares, traducta per omnes acutias minutiarum Theologicarum causa persecutionis Anglicanæ ab Henrico octauo ad Iacobum, concludit esse inter fidei persecutiones pressim numerandam, eaque tortis & peremptis nihil deesse meritorum ob quæ possint iis triumphales martyrum honores & peti & à Romanæ sedis supremo tribunali decerni at si habuisset ad manum dum scriberet, tabulas, leges, decreta Parlamenti, & secretioris consilij cuius omnes artesque incumbebant, ad Catholicam veritatem, auctoritatemque summi Pontificis Regno exturbandam; si quæ Sacerdotibus Catholicis fuerant à cognitoribus causarum obiecta, quæ ab iis responsa; palinodias item falsorum testium, quibus promissa, & minæ, os, & linguam fingeant pro arbitrio, & libidine quæsitorem & iudicem ad impingendas Catholicis atroces calumnias; quin & illic scripta, & edita ipsismet à Protestantibus annuatim actorum scriptoribus; horum inquam si maior copia Suari fuisset; quantò euidentius, fortius, & confidentius asseruisset quod nihilominus, tam solidè probatam censuit vt his tandem verbis concluderet [nihil ergo restat Catholicis quamobrem ambigant, de sanctorum istorum martyrio, & cum ex Augustini regula iis constet, occubuisse illos in Ecclesiæ vnitatem, ac pro eadem eius vnitatem, à summo apta post Christum capite; dubitare non possunt, quin martyrij coronam inde retulerint, vt ij vice versa quorum sunt scelere interfecti, crudele, sacrilegum, & infame persecutorum cognomentum] ita quidem ille quibus breuiter addo, notum martyrum quoddam genus, cum legitimis nostris compositum Catholice fidei odio illic cæsis. Illorum vita, mors, & fides, nostris opposita, nostrorum causæ illam addent eminentiam splendoris quam solet ex vmbriis & tenebris lumen iis obuersum ducere.

Ioannes quidam Foxius venerandæ apud Protestantes memoriæ (quibus meritis post dicam) Calendarium compegit abacum, seu magis aridet martyrologium, aut quidvis alterius nominis, quod Elizabethæ Reginae dicatum Londini vulgavit hoc indice *Memorabilia & singularia rerum in Ecclesia*

clera contingunt quo Ecclesie vniuersae maiestatem, & amplitudinem, in Anglicanae angulum, sic angustat, vt Christianismus illud eius opus, nusquam alibi possit sibi tribuere: quantumvis autem profiteatur eius auctor, illud se haudquaquam aequiparare diuinis paginis, vt quae sint supremæ, & ineluctabilis veritatis; aequiparatur nihilominus, & publico Reginae Decreto Seruatur Foxius, Protestantium vbique in templis, catena parieti alligatus, postque festis solennem ad populum scripturae materna lingua lectionem & interpretanti arbitrariam eiusdem expositionem, noui de Faxio aliquid promitur, auditorique audio recitatur. Promi autem quid possit, vel is liber quid noui contineat si quæris? Erasos primùm ex Calendario Ro. Ecclesie abaco quoscumque hactenus vniuersalis volebat Ecclesia martyres, Doctores tum Græcos, tum Latinos; Virgines, & quicquid sanctorum in sacris diphtycis ab ortu Ecclesie relatum in ea fuerat, tanquam prorsus indignum memoria temporum; substitutos vero Athanasio, Basilio, Chrysostomo, Gregoriis, Ambrosio, quin & Augustino, & Hieronymo & quicquid Ecclesia Doctorum mirabatur, Erasmus, Lutherum, Melanctones, Fugium, Bucerum, etiam Eduardum huius nominis sextum, vel palam hæreticos vel hæreticorum Patriarchas; quin & pro martyribus reffos & è sterquilinio, suffectosque in eorum loco, propudiosos Vvaldensium cineres Vvicleffitarum, Hussitarum, Pauperum de Lugduno, suorum item & Lutheranorum, & Calvinistarum quos aut viui comburunt, aut post mortem rogi infami poena sustulerat; alios felici Mariae quinquennio, citius alios, Vvicleffum, Cobhamum, Hus, Latemirum, Pragensem, Tindallium, Ridleum, Cranmerum & iis similes pro pudor! eminentia scilicet meritorum, in album illius abaci minio adscriptos. Sunt hi recentes, vnius eiusque legitimæ, ac solius veræ Protestantium Ecclesie Polycarpi, Clementes, Ignatij, Cypriani, Eustachij, Sebastiani, Laurentij; nec pudet Foxium, suo illo cum Nicolao Ridleo, Mirensensem componere, & æquata virtutum & sanctatis fama suspendere, suum quoque illum, si quis alius vsquam per ea tempora, spurcum, seditiosum fraudulentum Thomam Cranmerum, Cantuatensi, & martyri, virtute ac miraculis clari, immensis spatii anteferre. Cæterum Virginis, aut Pœnitentis nomen, mirum haudquaquam est vt nullum his abacus, ne atramento quidem adscriptum exhiberet, est enim altera ex Euangelio ipsorum naturæ iniuria, altera gratiæ; carnis vero æqualiter vtraque, proinde condigna quam spiritus illorum sanctus pari odio vtramque refugiat, quod adeò verum est, vt eorum puella, quam hæresis pertinax igni damnauerat, haustu primi vaporis abortierit, enixaque in illa flammarum, & multitudinis immensæ luce palam fecerit quam sincera, quam bona virgo; quæ foetum maluit (quod sperabat) in vtero extingui, quam sua cum aliqua dedecoris nota priuilegio legis baptismum illi redimere. Post hæc docet Foxius nostras de sanctorum gestis historias, suis offecturas, cum enim ait, martyrum acta, & cuiuscumque Ordinis sanctorum qui Calendarij

Romani tabulis coluntur, pari omnia inquit, laborent falsitate, vereri se scribit agiomachus sacrilegissimus, ne tantumdem de suis suggerat coniectura, æquali nimirum corruptis falsitate. Se tamen vndique centum manibus corrasisse, ac refodisse archetypas illorum origines, legisse auctorum quantum nemo sat credat, & emunctæ omnes, castigatæque naris inuenisse ad secernendum à falso, verum & hunc totum simul laborem, herculeum plus decem & octo mensibus absoluisse, qui ei exscribendo vix cuiquam sufficiant; quæsisse nempe materiam operis; examinasse seorsum singula; suisque firmasse auctoritatibus, & stylo demum eleganti apud disposita contulisse in vnum Augustæ chartæ volumen grande, columnis duplicibus, palmi crassitie, & minutissimo editum caractere. Iam hoc tanto, tam vasti voluminis, tam præcipiti hiatu, an absorbuerit martyrum tot tamque illustres milliones, quot ab initio & vniuersalem ornarunt Ecclesiam, & hoc æuo Londinum totamque Angliam, & assecutus sit quod tentabat obruere scilicet illorum nomen & gloriam obliuione sempiterna; an vero potius, quod scitè Harpsfeldius, Christi Confessor de Calendario illo dixit, antiquam in Anglia Pontropolim Philippi conscripserit, ex colluione conflatum desertorum, & sceleratorum quos in suum illud decumanum volumen redegit, hoc scire qui auer duos obsecro legat Personij libros quibus illam tantisper mouit actorum Camarinam, ex qua nouæ mephitis sanctimonia expirat, tam fœda, & abominanda, vt Montanistarum, Marcionitarum, Nouatianorum, & Donatistarum, martyrologia vetera, meram præ iis putes fragrantiam, ex ea tamen sanctitate apothecisim suorum Foxius condidit; nihilo ipsemet iis vita melior; quorum monumenta, & nomina suis in Ecclesiis dedicauit, nam vt cumque se *mala vulpes* (quod sonat, Foxij cognomen) occultauerit fuce probitatis; fefellit inuitum latens improbitas; & dignum auditu, ac simul pauendum quod eiusdem cum illo hæreseos, illique intimus vulgavit Cursonius. Narrabat supra mensam primariæ feminæ Comitissæ Darbiensis, miserum Foxium, in eas subinde, vitæ antea conscientia flagellante angustias, & spasmos agi, vt Dei toties offensi reus desperaret illius misericordiam; tunc autem horrendum vociferans, ac furens; ab iis qui causam non nouerant arreptitius crederetur quicquid Papistæ hic dicant, nullo reuerà dæmone alio, nisi criminibus propriis vexabatur] his ille ab eo arreptitij defendens maculam, qua Catholicus nobilis eum laborare ab ocularis testibus exaudierat, & præsens narrabat.

Regina igitur in cassum edicentē vt Campianus Sceruinus, & Brianus iure ac legitimè cæsi crederentur; in cassum Foxio id agente, vt Protestantium suorum ominosis nominibus Calendarij Anglici dies omnes impleret, ne quis eius vacaret excipiendis Catholicis locus, futura est tamen, ne quid grandius dicam, apud Anglos semper gloriosa eorum memoria, poteruntque sat esse pauca, quæ diximus ad testificationem Alani confirmandam qua Præposito Aquauuiæ gratulabatur eorum triumphum;

triumphum; nec argumento tam memorabili certius valeo quam verbis ipsius finem imponere [varia, inquit, de Campiano expectatio cum adhuc viueret, animum nostrum anxium reddiderat; mortem nimis patriæ nostræ immaturam, lacrymis precibusque à Deo quantum poruimus sedulo deprecati. Sed pueris vestris; nostrisque defunctis, tamque gloriosa morte sublatis; ipsis, vobis, patriæ, Societati, Collegiis, Ecclesiæque vniuersæ, tam memorabilem de hostibus triumphum toto corde gratulor. Nihil contigit in omni penè Christianæ Ecclesiæ tempore illustrius, salutarius, aut sanctius; nec fuit vnquam in omnibus martyribus quisquam, maiori scelere, apertiore iniquitate, iniustiore sententia, quam isti ad mortem condemnati.] Hæc Alanus Doctor.

